

Jelenségnaptár

2000. augusztus–szeptember (JD 2 451 758–818)

A bolygók láthatósága

Augusztus

Merkúr. A hónap első napjaiban még látható a hajnali, északkeleti égbolton, ám láthatósága gyorsan romlik. 22-én felső együttállásban a Nappal.

Vénusz. Egész hónapban háromnegyed órával nyugszik a Nap után, így megfigyelése továbbra is rendkívül nehéz feladat.

Mars. A hónap elején háromnegyed, a végén már egy és háromnegyed órával kel a Nap előtt, ám 2^m körüli fényessége miatt megfigyelése nem egyszerű feladat.

Jupiter. A hó elején egy, a végén két órával kel éjfél előtt, így az éjszaka második felében figyelhető meg a Bika csillagképben.

Szaturnusz. A hónap elején fél, a végén másfél órával éjfél előtt kel. Az éjszaka második felében látható a Bika csillagképben.

Uránusz, Neptunusz. Napnyugta után kelnek, egész éjszaka láthatók a Bakban. A Neptunusz 11-én kerül szembenállásba a Nappal, ekkor fényessége $7^m,9$, látszó átmérője $2,3$.

Holdfázisok

Augusztus

07. 01:02 UT Első negyed
15. 05:13 UT Telehold
22. 18:51 UT Utolsó negyed
29. 10:19 UT Újhold

Szeptember

05. 16:27 UT Első negyed
13. 19:37 UT Telehold
21. 01:28 UT Utolsó negyed
27. 19:53 UT Újhold

Szeptember

Merkúr. Egész hónapban fél órával nyugszik a Nap után, így helyzete megfigyelésre nem kedvező.

Vénusz. A hónap végén már egy órával nyugszik a Nap után, így lassan próbálkozhatunk megkeresésével az esti, délnyugati horizont közelében. A bolygó fényessége a hónap végén $-3^m,9$, látszó átmérője $12''$, fázisa 0,86.

Mars. A hó elején egy és háromnegyed, a végén két és fél órával kel a Nap előtt. Az Oroszlán csillagképben látszó égitest fényessége $1^m,8$, látszó átmérője $3,7''$, fázisa 0,98.

Jupiter. A késő esti órákban kel, az éjszaka nagyobb részében megfigyelhető. Fényessége a hónap közepén eléri a $-2^m,5$ -t, látszó átmérője pedig a $42''$ -et.

Szaturnusz. A hónap elején három, a végén két órával napnyugta után kel, így az éjszaka nagyobb részében látható a kereken 0^m -s óriásbolygó.

Uránusz, Neptunusz. Az éjfél utáni órákban nyugszanak, így az éjszaka nagyobb felében láthatók a Bak csillagképben.

Mira és SRA maximumok

Augusztus

01. SZ Aur	10,2	VA 12
01. ST And	8,2	VA 10
02. AN Peg	9,6	VA 16
04. SS Her	9,2	VA 5
07. U Cet	7,5	VA 6
11. T CVn	9,6	VA 10
13. W Aql	8,0	VA 13
14. V Tau	9,2	VA 15
19. T UMa	7,7	VA 11
19. BG Ser	11,0	VA 16
21. RS Vir	8,1	VA 16
23. R Equ	9,3	VA 16
24. R And	6,9	VA 11
24. VX Aur	9,6	VA 12
25. UZ And	10,1	VA 10
26. R Cam	8,3	VA 8
29. Z Del	8,8	VA 15
30. W Peg	8,2	VA 12
31. R Psc	8,2	VA 11
31. R Lac	9,1	VA 5

Szeptember

02. R Ari	8,2	VA 10
05. U Cas	8,4	VA 5
06. TU And	7,8	VA 2
06. TU Cyg	9,4	VA 5
07. VZ Cas	9,3	VA 1
07. SY Her	8,4	VA 13
10. S CrB	7,3	VA 5
12. S Gem	9,0	VA 6
16. RX Lyr	11,9	VA 3
17. R Aur	7,7	VA 2
17. R LMi	7,1	VA 4
17. S Her	7,6	VA 6
20. RT Cyg	7,3	VA 5
22. RZ Peg	8,8	VA 4
23. W Lyr	7,9	VA 4
24. R Cas	7,5	VA 5
25. V Cas	9,5	VA 10
25. Mira Cet	3,4	VA 6
26. S LMi	8,6	VA 9
27. RY Oph	8,2	VA 4
28. RR Boo	8,0	VA 12
30. W CrB	8,5	VA 8

Mély-ég ajánlat

A **Cyg, Dra, Vul, Sge, Del-Vul** csillagképek eddig nem közölt objektumai. Beküldés: augusztus 6-ig.
Az **Aquila** csillagkép eddig nem közölt objektumai.
Beküldés: szeptember 6-ig.

A hónap változója: AH Herculis

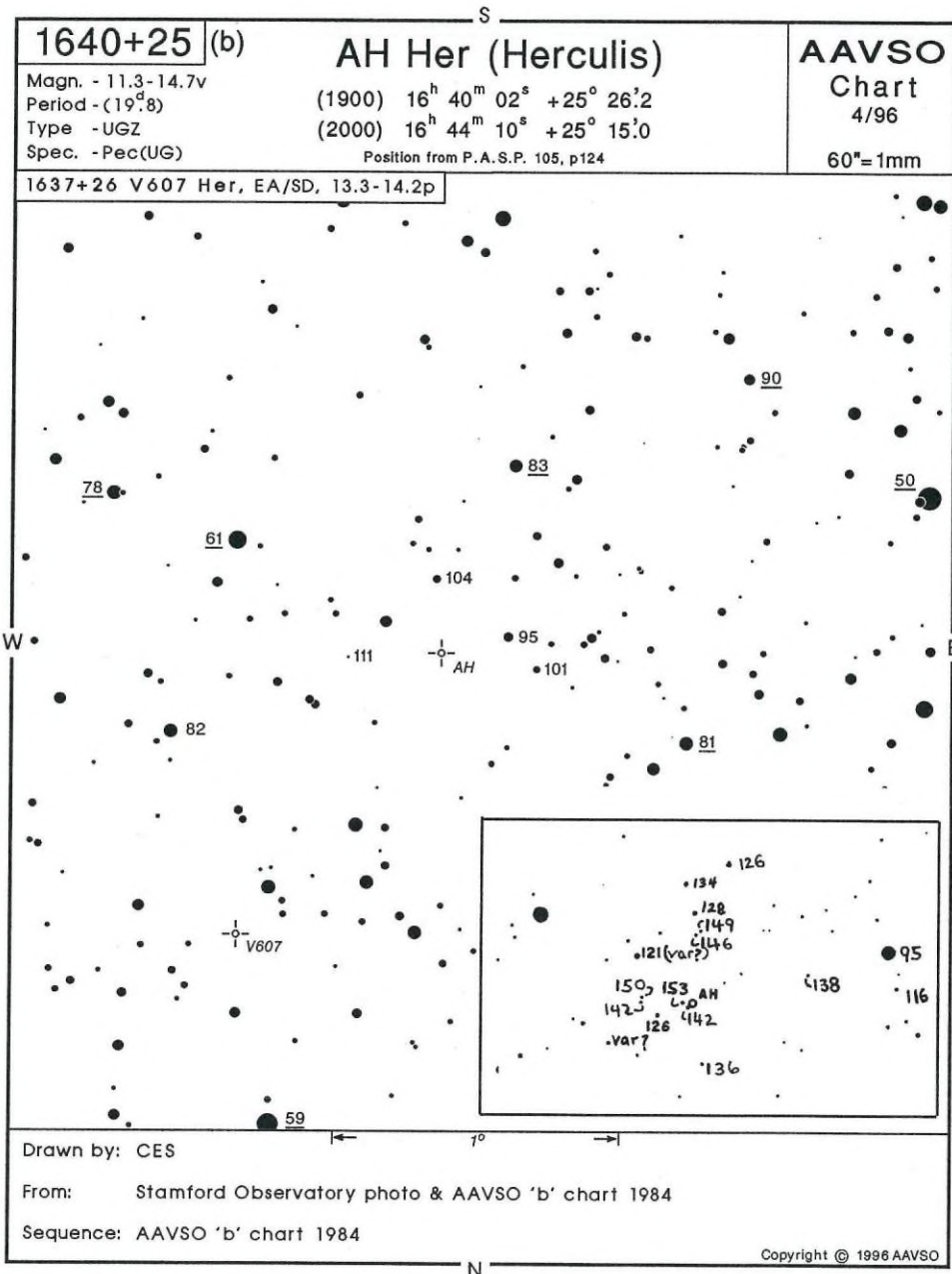
A Hercules „legjobb” törpe nóvájával kapcsolatban I. Papp Sándor Nyári változószelelés az R Corona Borealistól a χ Cygniig c. cikkét a változórovatban. Az AH Her megtalálásához a kifelbontású keresőtérkép 50-es csillagát azonosítsuk be valamilyen általános célú atlaszban (Pleione, Sky Atlas 2000, Uranometria)! Az AH Her észlelőtérképe következő oldalunkon látható. *Ksl*

A hónap kettőscillaga: 95 Herculis

A kettőscillagok megfigyelésének egy erősen szubjektív része a komponensek színeinek a megállapítása, amelyet befolyásolhat a távcső átmérője és minősége, a tagok fényessége, a légkör állapota, halványabb kísérő esetében a főcsillag színkontasztja és természetesen az észlelő egyéni tulajdonságai, valamint gyakorlottsága is. Erre hívja fel a figyelmet Glenn F. Chaple a Deep-Sky Monthly című folyóirat hasábjain. Könnyű, de kevésbé ismert példa a színek változatosságára a 95 Herculis, amely fényes, 5^m,1 és 5^m,2-s összetevőivel és 6''3 szögtávolságával könnyű célpontot jelent a kisebb távcsövel rendelkezők számára is.

A rendszer Struve-elnevezéssel is fellelhető, mint STF 2264, de már W. Herschel katalógusában is szerepel. Közös sajátmozgású rendszer, amely csillagának nagy luminozitása miatt, ha az α Centauri helyére kerülne, akkor a Vénusznál is fényesebb szabadszemes kettősként tisztelhetnénk!

Érdekes tallózni az elmúlt több mint két évszázad feljegyzései között, ahol egészen szokatlan színárnyalatokat olvashatunk: almazöldnek és cseresznyepirosnak írta le P. Smyth és Dawes. A tagok A7 és G5 színképtípusához jobban igazodik J. Herschel és J. South kékesfehér és vöröses, illetve Franks zöldesfehér és vörösesfehér komponensekről fennmaradt észlelése. (*Lat*)

Az AH Herculis észlelőterképe (I. A hónap változója c. írásunkat az előző oldalon)